

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 10CoP/11/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5413206989
Dátum vydania rozhodnutia: 20. 03. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Róbert Urban
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2014:5413206989.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Róberta Urbana a členov senátu JUDr. Amálie Paulerovej a JUDr. Erika Vargu, vo veci starostlivosti súdu o maloleté deti: B. R., nar. XX.X.XXXX, X. R., nar. XX.X.XXXX a B. R., nar. X.X.XXXX, všetky bytom u matky, W. R., nar. X.XX.XXXX, t.č. Resocializačné stredisko Komunita Ľudovítov, n.o., Palárikovo, v konaní zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Dolný Kubín, deti rodičov: matka - G. R. rod. P., nar. XX.XX.XXXX, bytom Z. R., Z. J. XXXX/XX a otec - X. R., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom Q., t.č. Q. XXX/X, o návrhu matky na zvýšenie výživného, na základe odvolania matky proti rozsudku Okresného súdu Dolný Kubín č. k. 8P/114/2013-60 zo dňa 17. decembra 2013 takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu potvrdzuje.

Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

Okresný súd napadnutým rozsudkom zamietol návrh matky na zvýšenie výživného. Vychádzal zo zistenia, že od poslednej úpravy výživného na maloleté deti uplynula doba jeden a pol roka, pričom pomery maloletých B., X. a B. sa v porovnaní s rokom 2012 podstatne nezmenili; deti sú naďalej žiakmi základnej školy. K zmene došlo u najstaršieho W., ktorý už je študentom strednej školy, aktuálne je však z dôvodov problémového správania dlhodobo umiestnený v resocializačnom zariadení pre drogovovo závislých. V tejto spojitosti súd prvého stupňa konštatoval, že vyživovacia povinnosť k W. síce naďalej trvá, avšak určité (základné) potreby dieťaťa sú zabezpečované dotknutým resocializačným zariadením, ktoré poskytuje „klientom“ ubytovanie, stravu i ďalšie služby.

V pomeroch matky došlo k čiastočnému zlepšeniu spočívajúcim v tom, že poberá aj príspevok na opatrovanie blízkej príbuznej. Na strane otca k zmene nepriaznivých pomerov, z ktorých súd vychádzal pri rozhodovaní v máji 2012, nedošlo. Otec je naďalej nezamestnaný, jeho možnosti získať trvalé zamestnanie sú veľmi obmedzené, a to predovšetkým s ohľadom na jeho kvalifikáciu (základné vzdelanie), dĺžku nezamestnanosti, zdravotný stav a v súčasnej dobe už aj vek. Navyše, v čase posledného rozhodovania mal otec 7 vyživovacích povinností ku svojim deťom, aktuálne mu pribudla ďalšia vyživovacia povinnosť k dcére narodenej z manželstva.

O trovách konania rozhodol okresný súd s poukazom na § 146 ods. 1 písm. a/ O.s.p. tak, že žiadnemu z účastníkov nepriznal právo na ich náhradu.

Proti tomuto rozsudku v zákonom stanovenej lehote podala odvolanie matka, ktorá sa alternatívne domáhala zvýšenia výživného na maloleté deti alebo zrušenia rozsudku a vrátenia veci okresnému súdu na nové konanie a rozhodnutie. Namietala nedostatočne zistený skutkový stav, ako aj nedostatok dôvodov napadnutého rozhodnutia. V iných konaniach je pritom prechod na druhý stupeň základnej školy považovaný za relevantnú zmenu pomerov a taktiež do úvahy je braný i vývoj životných nákladov.

Matka zdôraznila, že rastúcim vekom sa u detí automaticky zvyšujú výdavky na stravu a ošatenie a vzhľadom na nízku čiastku, ktorou rodina disponuje, je zrejmé, že „idú na doraz“. Zákonná úprava podľa matky umožňuje v obdobných prípadoch, keď si otec sám zvolí záhaľčivý spôsob života, túto skutočnosť brať do úvahy a stanoviť vyššie než minimálne výživné. Odvolateľka mala pocit, že minimálne výživné slúži len na uľahčenie vydania súdneho rozhodnutia a na porušenie rovnosti detí pred zákonom.

Hoci matke nie je zrejmé, aké (iné) dôkazy mala predložiť, deklarovala svoju ochotu maximálne spolupracovať pri zisťovaní skutočného stavu vecí, nakoľko aj zvýšenie o pár eur mesačne v situácii jej rodiny znamená veľký rozdiel v životnej úrovni. Za nesprávne považovala, že otcovi stačilo určité skutočnosti tvrdiť a okresný súd ich bral za pravdivé bez akéhokoľvek overenia, hoci podľa zákona by mal otec svoje pomery riadne preukázať a pokiaľ tak neurobí, malo by sa vychádzať z 20 násobku sumy životného minima. Dodala, že ak zdravotný stav a vek otca umožňuje tomuto rozširovať počet splodených detí, zdá sa jej odvážne a nepodložené konštatovanie, že práve vek a zdravotný stav majú byť dôvodom obmedzenia možnosti zamestnať sa. Podobne, pokiaľ je niekto dlhodobo z vlastnej vôle nezamestnaný, a ani sa nedá evidovať ako uchádzač o prácu, nie je to možné brať ako dôvod pre konštatovanie zníženia možnosti zamestnať sa. Odvolateľka uzavrela, že pod nepriaznivý zdravotný stav otca sa podpisuje práve jeho spôsob života, pričom obmedzením konzumácie alkoholu a fajčenia by sa jeho zdravotný stav určite zlepšil.

Otec maloletých detí ostal v odvolacom konaní nečinný.

Kolízny opatrovník vo vyjadrení k odvolaniu uviedol, že nemá „nové dôkazy a návrhy na zmenu rozhodnutia“ súdu prvého stupňa.

Krajský súd, ako súd odvolací, vec preskúmal v rozsahu vymedzenom ustanovením § 212 ods. 2 písm. a/ a bez nariadenia pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p. za súčasnej aplikácie § 156 ods. 3 O.s.p.) napadnutý rozsudok potvrdil ako vecne správny podľa § 219 ods. 1 O.s.p.

Predpokladom zmeny súdom určenej výšky vyživovacej povinnosti je preukázanie relevantnej zmeny pomerov oproti predchádzajúcej (menenej) úprave. Iný dôvod zmeny výživného by bol svojvoľným a neakceptovateľným zásahom do právoplatnej úpravy rodičovských práv a povinností, t. j. neprípustným zásahom do princípu právnej istoty. Pre záver o danosti kvalifikovanej zmeny pomerov nestačí izolované konštatovanie akejkoľvek zmeny, ale komplexné posúdenie všetkých kritérií, na základe ktorých sa určuje vyživovacia povinnosť, t. j. odôvodnených potrieb mal. detí na jednej strane a možností a schopností povinného rodiča na strane druhej.

Odvolací súd v žiadnom prípade nespochybnuje jednoznačnú nedostatočnosť /neprimeranosť výšky stanovenej vyživovacej povinnosti vo vzťahu k potrebám maloletých detí a tiež celkovú značne nepriaznivú sociálnu situáciu v rodine odvolateľky. Vo všeobecnosti je namieste aj poukaz matky na inštitút potenciality, ktorý umožňuje hodnotiť nielen reálne dané okolnosti a pomery, ale za určitých podmienok zohľadniť aj pomery, ktoré by mohli existovať, keby napr. otec nevedol záhaľčivý život. Avšak aj v prípade použitia princípu potenciality nie je prípustné považovať schopnosti a možnosti povinného ako (doslova ničím) neobmedzené. Tieto sú vždy limitované objektívnymi skutočnosťami vyplývajúcimi z konkrétnych okolností prípadu.

Nadväzne je možné uzavrieť, že predovšetkým počet vyživovacích povinností otca je v porovnaní s predchádzajúcou úpravou vyšší; uvedené súdna prax štandardne hodnotení ako dôvod pre znížene vyživovacej povinnosti. Zároveň jeho (základné) vzdelanie a vek skutočne objektívne limitujú možnosť (čo i len potenciálnu) dosiahnuť príjem umožňujúci zvýšenie vyživovacej povinnosti. Preto ani v prípade, pokiaľ by otec dosiahol v rámci zamestnania príjem zodpovedajúci minimálnej mzde (čo zodpovedá jeho kvalifikácii), nebol by pri existujúcom počte jeho vyživovacích povinností priestor na určenie vyššej vyživovacej povinnosti.

Nenáležitou je úvaha matky o povinnosti vychádzať z 20 násobku sumy životného minima. Dotknuté zákonné ustanovenie (§ 63 ods. 1 Zákona o rodine) sa vzťahuje totiž len na prípady, pokiaľ má výživou povinná osoba príjmy z inej, než závislej činnosti a vyhýba sa riadnemu preukázaniu tohto príjmu. V okolnostiach súdnej veci, keďže otec nemá príjem z takejto činnosti, je označená právna norma neaplikovateľná.

Taktiež je neprimeraným „pocit“ matky, že minimálne výživné slúži len na uľahčenie vydania rýchleho rozhodnutia a na porušenie rovnosti detí pred zákonom. Naopak, minimálne výživné je zákonnou garanciou určenia vyživovacej povinnosti aspoň v najnevyhnutnejšej miere práve v takých „kritických“

prípadoch, akým je i súdená vec. Zároveň je v tejto spojitosti možné vysloviť pochybnosť, či by matka v období pred zavedením dotknutého inštitútu do Zákona o rodine, dosiahla stanovenie vyživovacej povinnosti aspoň v takomto rozsahu.

K porušeniu rovnosti detí pred zákonom by došlo v prípade, keby za identických skutkových okolností bolo v jednom prípade určené minimálne výživné a v inom výživné vyššie. Takúto skutočnosť však z maximálne všeobecného odkazu matky na jej znalosť iných prípadov nie je možné vyvodiť. Odvolací súd zdôrazňuje, že vyživovaciu povinnosť, ktorá pribudla otcovi, nehodnotí „na úkor“ skorších vyživovacích povinností, ako sa snaží navodiť matka. Všetky predmetné vyživovacie povinnosti sú z pohľadu zákona rovnocenné.

Je potrebné - v porovnaní s predchádzajúcim rozhodovaním o výživnom - pripomenúť aj kladnú zmenu v príjmovej situácii matky v podobe opatrovateľského príspevku. Prechod na vyšší stupeň základnej školy by vo všeobecnosti bolo možné akceptovať ako dôvod pre zvýšenie výživného, ale vo svetle už opísaných úvah týkajúcich sa súdnej veci však ani táto okolnosť nič nemení na vyššie konštatovanom závere.

Obdobne „len“ vo všeobecnosti je primeranou potrebou zohľadnenia vývoja životných nákladov. Odhliadnuc od krátkeho času uplynutého od prechádzajúcej úpravy vyživovacej povinnosti, krajský súd poukazuje na znenie § 78 ods. 3 Zákona o rodine, v zmysle ktorého pri zmene pomerov sa vždy prihliadne na vývoj životných nákladov. Uvedené znamená, že len pri primárnom konštatovaní zmeny pomerov (k čomu v danom konaní nedošlo), súd nadväzne prihliadne i na vývoj životných nákladov.

Odvolací súd sa nestotožnil ani s námietskou nedostatočného zdôvodnenia napadnutého rozsudku. Okresný súd vymedzil zásadné okolnosti z pohľadu aplikovanej právnej úpravy, dostatočne objasnil, z akých úvah vychádzal a svoje právne závery primerane vysvetlil. Odôvodnenie dotknutého rozhodnutia preto ako celok spĺňa parametre zákonného odôvodnenia, tak ako sú na neho kladené v zmysle základného práva na súdnu ochranu. Stav veci nezodpovedá ani tvrdenie odvolateľky, že otcovi (na rozdiel od nej) „stačí niečo tvrdiť“, bez bližšieho dokazovania. Ďalšie dokazovanie ohľadne skutočností, na ktorých je rozhodnutie založené, t.j. predovšetkým vek, počet vyživovacích povinností, vzdelanie otca by s ohľadom na nespornosť týchto skutočností bolo nadbytočné. Čo sa týka eventuálneho dokazovania ohľadne (vyššej) potenciality možností otca, ani samotná matka v tomto smere žiadne dôkazné návrhy nepredložila. Podľa názoru odvolacieho súdu pritom už existujúce skutkové zistenia vylučujú možnosť zmeny vyslovených záverov ohľadne potenciality v príjmoch otca.

Z popísaných dôvodov odvolací súd potvrdil (meritórny) výrok napadnutého rozsudku o zamietnutí návrhu matky na zvýšenie vyživovacej povinnosti.

Okresný súd vecne správne rozhodol i o náhrade trov konania. Totožná procesná situácia je daná tiež v odvolacom konaní, pretože súdená vec je i naďalej konaním, ktoré môže začať aj bez návrhu (§ 81 ods. 1 O.s.p.), preto v zmysle § 146 ods. 1 písm. a/ v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu ani trov odvolacieho konania.

Toto rozhodnutie odvolacieho súdu bolo prijaté hlasovaním v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie **n i e** je prípustné.